

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wiedza o historii języka polskiego - wykład - morfologia (Wykład), PG_00145568						
Kierunek studiów	Etnofilologia kaszubska (P)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2027/2028		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS		1.0		
Profil kształcenia	praktyczny		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Języka Polskiego						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Lucyna Warda-Radys				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		1.0		9.0	25
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z genezą języka polskiego i podstawowymi procesami językowymi, które przyczyniły się do ukształtowania współczesnej polszczyzny. Ukazanie śladów dawnych procesów językowych (w zakresie morfologii) we współczesnym języku polskim. Kształcenie umiejętności diachronicznej analizy zjawisk językowych.						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu		Sposób weryfikacji i oceny efektu		
	[ETNOFL3_U02] posiada elementarne umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk językowych, szczególnie dotyczących polszczyzny i kaszubszczyzny literackiej		Planuje i organizuje swoją pracę w zakresie badania zjawisk fonetycznych w historii języka polskiego i kaszubskiego, krytycznie ocenia jej efekty.		[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta		
	[ETNOFL3_W03] ma zaawansowaną wiedzę o historii kaszubszczyzny literackiej na tle innych języków słowiańskich zorientowaną na praktyczne wykorzystanie w wybranej sferze edukacyjnej, kulturalnej lub promocyjno-reklamowej		Ma rozszerzoną wiedzę szczegółową z zakresu morfologii języka prasłowiańskiego, języka polskiego i kaszubskiego.		[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny		
	[ETNOFL3_K08] widzi potrzebę dbania o dziedzictwo narodowe, poprawność i czystość języka dla zachowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej, ma świadomość kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń		Posiada podstawowe umiejętności badania zjawisk z zakresu morfologii w historycznych tekstach w języku polskim i kaszubskim: formułowanie problemu, jego analiza przy wykorzystaniu odpowiednich metod i narzędzi badawczych, przedstawienie wyników analizy.		[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta		

Treści przedmiotu	Budowa fleksyjna wyrazu w języku praindoeuropejskim i jej przeobrażenia. Ogólne kierunki i etapy ewolucji polskiej fleksji (tendencje upraszczające i komplikujące widoczne we fleksji imiennej i werbalnej). Chronologia ważniejszych zmian fleksyjnych. Ewolucja deklinacji rzeczowników (deklinacja męska i nijaka oraz żeńska, fleksja wewnętrzna). Odmiana zaimków i jej przeobrażenia. Prosta i złożona deklinacja przymiotników. Przemiany w zasobie kategorii i form czasownika. Imiesłowy czasu teraźniejszego i przeszłego i ich ewolucja.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Upřednie zaliczenie przedmiotu: wiedza o historii języka polskiego - wykład - fonetyka (chyba że w szczególnych przypadkach prowadzący postanowi inaczej).		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	pisemne kolokwium	51.0%	80.0%
	czynny udział w ćwiczeniach	51.0%	20.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	K. Długosz-Kurczabowa, S. Dubisz, Gramatyka historyczna języka polskiego, Warszawa 2006 (fragmenty). S. Rospond, Gramatyka historyczna języka polskiego, Warszawa 1999 (fragmenty). Z. Klemensiewicz, T. Lehr-Splawiński, S. Urbańczyk, Gramatyka historyczna języka polskiego, Warszawa 1955 (fragmenty).	
	Uzupełniająca lista lektur	J. Strutyński, Elementy gramatyki historycznej języka polskiego, Kraków 1998. W. Kuraszkiewicz, Gramatyka historyczna języka polskiego. Podstawowe wiadomości z wyborem tekstów staropolskich do ćwiczeń, Warszawa 1972. Z. Stieber, Historyczna i współczesna fonologia języka polskiego, Warszawa 1966. T. Lehr-Splawiński, Język polski. Pochodzenie, powstanie, rozwój, Warszawa 1978. D. Podlaska, Gramatyka historyczna języka polskiego z elementami gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego i dialektologii, Słupsk 1996. - Teksty staropolskie. Analizy i interpretacje, red. W. Decyk-Zięba i S. Dubisz, Warszawa 2003. - Cz. Bartuła, Podstawowe wiadomości z gramatyki scs na tle porównawczym, wyd. dowolne. L. Moszyński, Wstęp do filologii słowiańskiej, Warszawa 1984. K. Długosz-Kurczabowa, <i>Nowy słownik etymologiczny języka polskiego</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003. A. Piela. Słownik frazeologizmów z archaizmami. Pamiątki z przeszłości. Warszawa 2018.	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	- Zreferuj podstawy pierwotnego podziału rzeczowników na deklinacje oraz omów przyczyny i charakter późniejszych zmian wraz z nowymi kryteriami podziału. - Przedstaw typy i losy rzeczowników należących do prastłowiańskiej deklinacji V (spółgłoskowej). - Do jakich deklinacji prastłowiańskich należały rzeczowniki rodz. męskiego? - Omów rolę czynnika znaczeniowego w ewolucji D. i B. l.p. (np. <i>za mąż</i>) oraz B. l.mn. rzeczowników męskich. - Przedstaw losy dualu jako kategorii fleksyjnej i resztki końcówek dualnych we współczesnej deklinacji. - Objaśnij pojęcie <i>demorfologizacja rodzaju</i>? W których przypadkach obserwujemy to zjawisko? - Omów podłoże i efekty zmian w N. i Mc. l.p. i N. l.mn. zaimków rodzajowych. - Objaśnij źródła supletyvizmu: <i>on : jego : niego : go</i> itp. Jaki jest zakres użycia wariantywnych form zaimkowych D. <i>jego, niego, go</i>? - Deklinacja złożona przymiotnika: geneza, funkcja składniowa i procesy upraszczające. - Deklinacja prosta przymiotnika: typ odmiany, funkcja składniowa, formy reliktowe we współczesnej polszczyźnie. - Omów budowę i zmiany w odmianie liczebników 50 90 i 500 900. - Przedstaw genezę współczesnych końcówek czasu teraźniejszego. - Omów przyczyny i mechanizm powstawania koniugacji <i>-am, -asz</i>. - Omów formy trybu rozkazującego w ps. i stp., (na przykładzie <i>Bogurodzicy</i>). - Dlaczego w trybie rozkazującym wygłosowa spółgłoska jest miękka? - Omów zmiany w bezokoliczniku i ich przyczyny. - Na przykładach z <i>Kśw</i> i <i>Psfl</i> zreferuj budowę i ewolucję form czasu przeszłego złożonego. - Ukaż fleksyjną aktywność słowa posiłkowego <i>być</i> i genezę form czasu teraźniejszego <i>jestem, jesteś...</i> - Opisz budowę trybu warunkowego w stp. i ps. Jakie zmiany zaszły w nim później? - Omów genezę i rozwój czasu przyszłego prostego i złożonego. 21. Omów genezę dzisiejszych imiesłków przymiotnikowych (czynnego i biernego). - Omów genezę dzisiejszych imiesłków przysłówkowych (uprzedniego i współczesnego).		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.